

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-І із змінами.
2. Ямкова О. О. Примусові заходи виховного характеру: правова природа і види: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Ямкова Оксана Олександрівна. – Одеса, 2003. – 251 с.
3. Пономарьова Тетяна Ігорівна. Застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх: проблемні питання та шляхи їх вирішення. – 2014. – С. 203.
4. Мирошніченко Наталія, «Одеська юридична академія»: Деякі пропозиції вдосконалення законодавства щодо заходів кримінально-правового впливу на неповнолітніх. – С. 189-207.
5. Цымбал Е. Возрастная невменяемость: теория и практика применения / Е. Цымбал, А. Дьяченко // Уголовное право. – 2000. – № 3. – С. 43-51.

Івчук М.С.

студент,

Навчально-науковий інститут права

Університету державної фіскальної служби України

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

У свій час в радянській кримінологічній науці окремо досліджувався такий різновид злочинності, як злочинність проти держави, визначення якої було пов'язано, насамперед, з відповідною назвою Розділу I Особливої частини кримінальних кодексів союзних республік.

З моменту проголошення незалежності України до подій 2014 року у вітчизняній кримінологічній науці злочинність проти держави (злочинність проти державної безпеки) майже не досліджується. Про це свідчить аналіз як навчальної літератури, так і наукової літератури, серед якої можна виокремити монографію Нікітіна Ю.В. «Протидія злочинності в системі забезпечення внутрішньої безпеки українського суспільства» [1]. Такий стан наукових досліджень насамперед пояснюється тим, що була відсутня достатня практика застосування складів злочинів, передбачених Розділом I Особливої частини кримінальних кодексів України 1960 та 2001 років, а також теорія, що узагальнювала дану практику.

Ситуація змінюється після анексії АР Крим та війни (антитерористичної операції, операції об'єднаних сил) на сході України. Коли Україна стала ареною для протиборства конкуруючих геополітичних інтересів виник ризик перетворення її на «сіру зону», що містить серйозні криміногенні загрози і водночас є фактором потужної детермінації як загальної злочинності, так і злочинності проти державної безпеки зокрема. До речі, варто відмітити, що на думку деяких ЗМІ, соціальна криза в Україні, що виникла після «революції гідності», ведення гібридної війни на сході та окупація АР Крим Російською Федерацією, а також інші не менш важливі фактори призвели до інтенсивного розвитку негативних

соціальних процесів криміногенного характеру, тому на сьогоднішній день рівень злочинності в Україні досяг показників «сумних» 90-х [2].

Всі ці фактори обумовлюють гостру потребу у наукових дослідженнях злочинності проти основ національної безпеки (злочинності проти державної безпеки) з метою протидії їй.

Однією з перших постає проблема формулювання самого виду злочинності: злочинність проти держави, злочинність проти державної безпеки, злочинність проти основ національної безпеки.

Між іншим, в російській кримінологічній науці поряд з поняттям «злочинність проти основ національної безпеки» вживається поняття «государственная преступность» [3, с. 688]. Втім, у даному формулюванні існують ризики допущення лінгвістичної правотворчої помилки.

Так, на думку Панько К.К., лінгвістичною правотворчою помилкою є формулювання назви ст. 111 КК України «Державна зрада». Подібний порядок слів передбачає скоріше зраду зі сторони держави кому-небудь або чому-небудь, а не дії конкретної особи, які наносять шкоду державі. Доцільним було б назвати статтю «Зрада державі» [4, с. 362].

Подібна ситуація може статися і з поняттям «державна злочинність», оскільки саме такий порядок слів скоріше буде означати сукупність злочинів з боку держави, аніж проти держави. Саме тому, на думку автора, правильніше вживати поняття «злочинність проти державної безпеки» або «злочинність у сфері державної безпеки».

Нормативного визначення поняття «основи національної безпеки» у базових нормативно-правових актах України законодавець не передбачив, тому основним орієнтиром для з'ясування як змісту, так і обсягу поняття «злочинність проти основ національної безпеки» виступає Розділ I Особливої частини Кримінального кодексу України 2001 року. Варто зазначити, що серед науковців існує думка про необхідність повернення старої назви розділу «Злочини проти основ національної безпеки», оскільки є наявною невідповідність родовому об'єкту вказаних злочинів.

Чи не одним з перших саме шляхи протидії злочинам проти основ національної безпеки були розглянуті на рівні докторської дисертації Чуваковим О.А. («Кримінально-правова протидія злочинам проти основ національної безпеки України: теорія і практика», 2017 р.). Втім, варто зазначити, що дослідження злочинності проти основ національної безпеки лише набирає обертів і наразі запитань щодо змісту та обсягу дослідження даного різновиду злочинності більше, аніж відповідей.

Список використаних джерел:

1. Нікітін Ю.В. Протидія злочинності в системі забезпечення внутрішньої безпеки українського суспільства: Монографія. – К.: ВНЗ «Національна академія управління», 2009. – 373 с.
2. Рівень злочинності в Україні. Українські національні новини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1721486-riven-zlochinnosti-v-ukrayini-vische-nizh-v-90-ti-kur>.

3. Криминология: Учебник для вузов / Под общ. ред. д. ю. н., проф. А. И. Долговой. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма, 2005. – 912 с.

4. Панько К.К. Основы законодательной техники в уголовном праве России: теория и законодательная практика: дис.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / Кирил Константинович Панько. – Воронеж, 2006. – 429 с.

5. Чуваков О.А. Кримінально-правова протидія злочинам проти основ національної безпеки України: теорія і практика: дис. на здобуття наук. ступеня докт. юрид. наук: 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» / Олег Анатолійович Чуваков; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – Київ, 2017. – 468 с.

Ковальчук В.В.

студент,

Науковий керівник: Лихова С.Я.

доктор юридичних наук, професор,

Навчально-науковий юридичний інститут

Національного авіаційного університету

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИНУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Органи внутрішніх справ на сьогодні є одним із найважливіших суб'єктів по запобіганню злочинності, у своїй діяльності вони здійснюють попереджувальну діяльність переважно на спеціально-криминологічному рівні. До цих заходів можна віднести профілактичну роботу з особами, що поставленні на облік, і які передбачають інформування відповідних державних, громадських організацій, посадових осіб про виявлені в процесі здійснення правоохоронної діяльності причини і умови вчинення злочинів (чи окремих їх видів), що вимагають їх усунення [1, с. 23-24].

Головною складовою частиною органів внутрішніх справ є поліція, де у своїй діяльності поєднуються адміністративні, оперативно-розшукові, охоронні, слідчі та запобіжні заходи боротьби зі злочинністю. Правоохоронні органи, здійснюючи запобігання злочинності, діють у межах своєї компетенції. Особливо це стосується органів внутрішніх справ. Вони зосереджують свої зусилля на виявленні, нейтралізації, усуненні причин та умов злочинних посягань, а головним чином – на виявленні осіб, що замислюють зазначені діяння, готують їх на запобігання і припинення злочину [2, с. 46-47]. Останнє певною мірою є сферою оперативно-розшукової профілактики. Окреслені положення треба розглядати в єдиній системі запобігання злочинності. Основою цієї системи є організація, оскільки вона відіграє найважливішу роль у діяльності із запобігання злочинності.

Система запобігання злочинності для забезпечення активного впливу повинна бути відповідним чином забезпечена. Вона має відповідати певним